

Izhaja dvakrat na teden.

Velja za celo leto \$3.00

Published semy weekly.

Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"

1849 W. 22. St.

Telephone:

Canal 98.

Chicago, Ill.

ZA RESNICO

IN PRAVICO.

ŠTEV. (NO. 29.)

CHICAGO, ILL., PETEK 15. APRILA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

Žalna manifestacija v Ljubljani.

V nedeljo dne 19. marca se je vršila pri udeležbi nekoliko tisoč ljudij velika žalna manifestacija ob priliki proglašenja italijanske aneksije v zasedenem ozemlju na Jadranu in ob Soči.

Zbrala so se vsa narodna društva z črno ovitimi zastavami in znaki žalosti skupno z šolami na Kongresnem trgu, da tako manifestirajo pred celim svetom svojo tugo in bol na dan, ko je podpisala Italija obsodbo suženjstva Jugoslovancev v Primorju in Istri.

Združena pevská društva so otvorila manifestacijo in žalostno je donelo "Buči, buči morje adrijsko". V kratkih besedah je orisal prvi govornik iz tužnega Korotana g. Dr. Rožič pomen tega dne, pomen žalne manifestacije in dal smer delu, ki nam bode zopet poynrilo ugrabljene rojake. V istem smislu je govoril poslanec narodne socialistične stranke Brantner. Obrnil se je do navzočih predstavnikov Češkega naroda naj peročajo v svoji domovini o naši bolesti in o krivici, ki se nam dela.

V imenu jugoslovanskih dobrovoljcev se je obrnil k zbrani množici tov. Štajmer Fedor z govorom, ki ga dobesedno prinašamo:

"Zveste hčerke in verni sinovi mučeniškega naroda jugoslovanskega!

Obračam se k Vam v imenu jugoslovanskih dobrovoljcev, v imenu tistih borcev, ki so bili vedno in povsod pripravljene da prinese vse žrtve v korist domovine in naroda!

Že zopet smo zbrani v znaku tuge, s ranjenim srcem, potrti od žalosti — zbrani, da se skupno poslovimo od tistih naših nesrečnih bratov in sestra, ki morajo ponovno odeti trajno krono trpljenja in upogniti pod silnim udarcem usode glave pod jarem suženjstva!

Nedavno nam je zapel žalostno pesem v slovo Gosposvetski zvon, danes pa zbira Soča solze jugoslovanskih mater in jih nosi tja v Jadransko morje, ki skuša s svojim valovjem hladiti skeleče rane k bregu prikovanega mučenika-jugoslovanskega Promethe-a.

Dan velike žalosti naj manifestira pred celim svetom, kako ogromna je naša bolest, kako velika je krivica, ki nam jo dela tuje nasilje! Naš klic po pravičnosti naj odpre zaprta srca tistih, ki so krivi te nove naše nesreče, tista srca brez čustev, ki gredo preko žrtv celega naroda, ki ne hočejo vedeti za stotisoče in stotisoče, kateri so se žrtvovali le iz enega ideala: Za popolno edinstvo in svobodo celega naroda jugoslovanskega.

Solze pa, ki jih vidim v Vaših očeh, naj bodo v tolažbo nesrečnih rojakov, katere se skuša z umetno potegnjenim zidom ločiti od nas ostalih. Te solze so le vidni znak našega sočustvovanja in našega gorja — niso pa solze obupa! Ko je izvedela mati na Kosovem Polju o izgubi devet svojih sinov, potekle so ji po licu slične solze. Srce ji je pokalo od tuge. Pohitela je na bojno polje, da poišče poslednjega svojih junakov. Poljubila ga je vroče v čelo in spregovorila je pomembne besede: "Primi moj blagoslov sinko, a znaj, kadar pride čas, da je smrt za domovino sladka!"

To so besede jugoslovanske matere, in te naše matere so nam porok zato, da je slovo, ki ga danes jemljemo le začasno.

Trpeli smo v tlačanstvu in preganjanju stoletja in stoletja pa nismo obupavali. Napolnili smo ječe, žrtvovali smo najboljše izmed najboljih, opasali smo meč pravice in na ščitcu zmage smo prinesli domovini veselje in svobodo, narodu pa čast. V tistih trenutkih odločitve smo zapri-segli drug drugemu in svoji ideji popolnega edinstva in svobode prise-gu žrtve. Napojili smo zemljo s svojo krvjo. Iz te krvi je vzklilo novo življenje in naše besede so meso postale. Le deloma — le deloma in današnji dan nas zopet resno opominja da naše delo še ni dokončano, opominja nas dolžnosti, ki jih moramo vršiti.

Zato naj bo dan žalosti obenem dan svečane obnovitve tiste prisege edinstvu in svobodi, ki nas je vzpodbujala v najtežjih momentih in ki nam je vedno kazala edino pravilno pot v bodočnost in k vspehom. Tu-ga pa ki nas obdaja naj nas združi tembalj v eno nerazdružljivo delav-no telo, naj nas opominja vedno in povsod, da je dolžno, neumorno in pošteno delo edino, najboljše in najmočnejše orožje s katerem se bode-mo borili do zmagoznega konca za končno osvoboditev vseh svojih bratov in sestra!

Mladina, ki hrani v sebi vroče srce in neskončno ljubezen do nara-da in domovine, ta mladina naj ostane Vaš up, naj Vam bo v tolažbo! Ona bo skušala najti tista pota, ki Vas bodo privedla najhitreje nam v naračje. Mi bodedo gladili pred Vami pot. Bedeli bodedo dan in noč nad sinjim valovjem slovanskega Jadrana in Soča ostane sestra Save in Drave. Mi ne poznamo sredstev, ki bi nam mogla braniti, da Vam ne stiskamo tudi v bodoče bratski roko tja preko meja. Naša prisega je sveta; naše delo pa bode dokončano šele tedaj ko Vas bodedo zopet svobodne objeli na svobodniemu Jadranu!

To je duh jugoslovanske omladine! To je naša vera v bodočnost! Mi pa smo nje apostoli!

"Neustrašno naprej za popolno svobodo in edinstvo!" je naše geslo.

"Na skorajšnje svidenje!" pa kličem nesrečnim rojakom iz Primorja in Istre pri njihovem pohodu v začasno suženstvo v slovo".

Po govoru omladinskega zastopnika Ude-ta so položili dobrovoljci spominsko ploščo pred univerzo z napisom: 20-III. 1921. Zasedenemu ozemlju in ob zvokih nacionalnih himen je bila zaključena žalna ma-nifestacija.

Generalna stavka v Angliji.

Angleški železničarji in transportni delavci začnejo v petek stavkati. — Pridružili se bodo premogovniškim delavcem.

Pogajanja med premogarji in lastniki premogovnikov brez uspeha.

Lodon, 14. aprila. — Delavska trozveza začne v petek ob 10. uri zvečer s splošno stavko iz sočustvovanja do premogovniških delavcev, ki stavkajo že od 1. aprila. To je bilo danes naznanjeno potem ko se je pokazalo, da so vsa pogajanja med premogarji in njihovimi gospodarji brez uspeha.

Stavkalo bo 4.000.000 ljudi.

Trozveza šteje 800.000 premogarjev, 300.000 železničarjev in 300.000 transportnih delavcev. Na podlagi izdanega povelja bo v petek okoli 4.000.000 ljudi brez dela, ker bo moralo zaradi njihovega stavkanja tudi mnogo drugih podjetij prenehati z obratovanjem.

Tudi elektrotehniki se bodo pridružili.

Tudi zveza elektrotehnikov je sklenila, da se pridruži upornikom. Če se bo to res zgodilo, potem bodo ustavljene vse cestne železnice in prebivalci ne bodo imeli nobene luči.

Položaj v Angliji je silno zmeden in nihče ne ve, kaj se bo razvilo iz vsega tega. Gotovo je le to, da bo vse prebivalstvo trpelo ogromno škodo.

Kaj pravi vlada.

Vlada je izdala oglas na vse delavce v "trozvezi", da bo z vsemi sredstvi ščitila in branila one, ki ne bi hoteli v petek stavkati in bi ostali na svojih mestih. Nadalje pravi, da še vedno upa, da se bo vsa zadeva poravnala prej predno pride do splošne stavke.

FRANCOZI VEDNO BOLJ STISKAJO NEMCE.

Vrhovni svet bo izdal nove stroge odredbe. — Briand žuga.

Paris, 15. aprila. — Vrhovni svet bo na svoji prihodnji seji, ki jo bo imel v začetku maja, sklepal o važnih odločitvah glede Nemčije. Najbrž pride na tej konferenci do končnoveljavniških odločitev.

Mnogo se govori o tem, ali bo poslal Harding svojega zastopnika na to konferenco ali ne.

Nemčija bo stavila nove predloge.

V novih predloških, ki jih namerala Nemčija staviti zaveznikom glede vojne odškodnine, misli tudi izjaviti, da je pripravljena iznova obdelati opustošena francoska polja, a ko dajo Francozi svoje delavce. — Nemčija je pripravljena dati svoj materijal.

Briand žuga.

V teku zadnje debate v poslanski zbornici je rekel ministerski predsednik Briand, da so izgubili že zadosti besed zaradi Nemčije in da je treba končno preiti k dejanjem. — Nemčija še vedno upa, da se bo na kak način rešila plačanja vojne odškodnine in je že neštetokrat prekršila pogodbo. Tudi nasilna sredstva, ki so jih do zdaj uporabljali zavezniki proti njej, niso imela zaželjenega uspeha. Dne 1. maja se bo odločila končnoveljavno, kaj mora storiti Nemčija. Ako se Nemčija tudi potem ne bo pokorila, tedaj bo treba nastopiti proti njej z vsemi sredstvi, ki so na razpolago.

AMERIKA BO SKLENILA MIR Z NEMČIJO.

Harding je pripravljen podpisati takojšnje premirje. — Amerika ne odobrava versailske pogodbe. — Otok Yap in naše razmerje do entente.

Washington, 13. aprila. — Izjava prezidenta Hardinga na kongresu glede naše zunanje politike nam je zagotovila skorajšen mir z Nemčijo. Kakšno je naše razmerje do zaveznikov je prepuščeno negotovim nadaljnim pogajanjem.

Dasiravno se predsednik trudi, da bi iz razvalin versailske pogodbe rešil vsaj nekaj ostankov, ki bi mu služili kot temelj novih pogajanj, ne vemo, če nam je kdo v Washingtonu v stanu povedati, kaj je še ostalo od versailske pogodbe, potem ko je bil ligi narodov zadan smrtni udarec in je Amerika naklonjena miru z Nemčijo brez definitivnih izjav o njeni bodoči zunanji politiki.

Prezident Harding se je sicer trudil na vse načine, da bi rešil vsaj nekaj delov versailske pogodbe, vendar somu člani bele hiše in senata samo tedaj pritrjevali, ko je povedal, da Amerika ne more priznati sedanje zveze narodov.

Ko je govoril o možnostih prihodnjega združenja narodov, so poslušalci napeto poslušali njegove besede. Enako tudi, ko je govoril o mirovni pogodbi z Nemčijo. Ko je naznanil, da bi takoj potrdil mirovno resolucijo, so mu vsi navdušeno pritrjevali, nasprotno pa ni bilo niti najmanjšega navdušenja za versailsko mirovno pogodbo.

Note, ki jih je naša vlada v zadnjem času poslala Angliji, Franciji, Italiji in Japonski z ozirom na otok Yap, niso nič drugega kakor prvi korak k poizkusu jasno očrtati naše razmere do teh držav. Ako nam zavezniki priznajo naše zahteve, kakor je tudi pričakovati, in izjavijo, da so pripravljene upoštevati naše pravice pri razdelitvi "vojnega plena", bodo sledile nadaljne note, ki bodo natančno določile te pravice. Nič čudnega bi ne bilo, ko bi se iz tega medsebojnega pošiljanja not razvila nova pogodba, ki bi veljala toliko kakor nova mirovna pogodba.

KARDINAL DOUGHERTY SE JE VRNIL DOMOV.

New York, 14. aprila. — Na parniku "Olympic", ki je dospel včeraj v pristanišče, se je povrnil kardinal Dennis J. Dougherty, nadškof philadelphijski, ki je kakor znano, prejel v Rimu kardinalsko čast. V pristanišče ga je prišlo pozdraviti 200

meščanov iz Philadelphije, šest duhovnikov pa se je že prej v čolničku peljalo ladiji nasproti, da so novemu kardinalu čestitali.

NEMŠKI EKS-CESAR VILJEM SE NE SME UDELEŽITI POGREBA SVOJE SO-PROGE.

Zadnji pondeljek je umrla bivša nemška cesarica Avgusta Viktorija. Njeno truplo bodo pripeljali iz Holandije v Nemčijo. Vse to se bo zgodilo tajno in javnost ne bo vedela niti po kateri progi niti s katerim vlakom se bo peljala krsta s truplom pokojne cesarice. Ekscesarju Viljemu niso dovolili, da bi smel spremljati svojo pokojno so-progo do nemške meje. Samo do Maarna jo sme spremljati v avtomobilu, potem pa se bo moral vrniti.

POSVEČEVALCI NEDELJE SO ZMAGALI.

Cedar Falls, Ia. — Poizkus, da bi v tukajšnjih moving picture gledališčih zopet vpeljali nedeljske predstave se je popolnoma ponesrečil. Te dni so formalno glasovali o tem vprašanju. Vseh glasov je bilo 1457 in med temi nič manj kakor 1020 proti predstavam ob nedeljah.

POSLEDCE KORLČKOVEGA OBISKA NA OGRSKEM.

Budapešta, 15. aprila. — Gustav Gantz, zunanji minister, je edini član kabineta, ki je odstopil zaradi zadržanja Korlčkovega obiska.

Na Čehoslovaškem, v Jugoslaviji in na Rumunskem se silno zgražajo zaradi tega Korlčkovega postopanja. Kakor smo izvedeli, kujejo skupen načrt, da bodo enkrat za vselej preprečili Korlčku nadaljne podobne opizkuse.

ANGLIJA PREVZAME NAMESTO BELGIJE POKROVITELJSTVO NAD NEMŠKIMI KOLONIJAMI.

Dar Es Salaam, 15. aprila. — Dne 26. marca so angleške oblasti začele izvrševati pokroviteljsko oblast nad nekdanjem nemški mozemljem Utjiji v nekdanji Nemški Vzhodni Afriki in ravnotako tudi v Bismarburgu v očeželi Togo, ki jih je do sedaj upravljala Belgija.

Meje do sedaj še niso končnoveljavno določene.

Pozor.

Pravkar smo dobili iz starega kraja dvoje šmarnic našega najpriljubnejšega šmarničarja Dr. J. Jeršeta. In sicer:

- 1.) Mati čudovita 1913.
- 2.) Lavretanske šmarnice 1918.

Denar na vse kraje sveta.

Naše podjetje je stopilo v direktno zvezo z najbolj uglednimi denarnimi zavodi v Jugoslaviji. Vse pošiljave so garantirane in dospo na svoj cilj v dveh do treh tednih. Prejemniki nimajo nikakih sitnosti ker prejmejo denar direktno na svoj dom. Najboljše priporočilo, vsakemu pa je naše dose-dajno pošteno in točno poslovanje.

Denar pa pošiljamo tudi v vse druge države v Evropi. Ker se cena evropskemu denarju vedno menja na borzah, zato bomo vedno računali po cenah istega dne, ko prejmemo od pošiljateljcev denar.

Ob izidu te številke smo računali sledeče cene:

Za jugoslovanske krome:	Za italijanske lire:
500 kron.....\$ 3.80	50 lir.....\$ 2.55
1,000 kron..... 7.45	100 lir..... 4.50
5,000 kron..... 37.00	500 lir..... 21.50
10,000 kron..... 74.00	1,000 lir..... 42.00

Vsa pošiljave naslovljajte na:

EDINOST,
1849 W. 22nd St. Chicago, Ill.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

NASLOV:

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Nazaj na farme!

Ena najbolj senčnih strani življenja na deželi je brez dvoma osramotnost in ločenost od ostalega sveta ter pomanjkanje družabnega razvedrila. To so tudi glavni vzroki, zakaj ljudje tako zapuščajo farme in si iščejo dela v mestih, po tovarnah. Mestno življenje ravno tako privlačno vpliva na našo farmersko mladino, kakor luč na veščo. Zaželela si je preč od očetove grude, ki nudi njenemu življenju premalo sprememb, v mesto, kjer življenje ne teče tako enakomerno kakor miren veletok v dobro regulirani strugi, temveč šumi razkošno in veselo kakor neoviran hudournik.

Na tem je gotovo nekaj resnice. Res je, da je življenje po mestih bolj pisano, raznovrstno in polno sprememb, toda če je tudi boljše in bolj zdravo, to bodo tisti, ki ga poznajo, zanikali. In če je nevarno, potem je še prav posebno za nepokvarjeno mladino iz dežele polno nevarnosti in pretečih skal. Toda pripovedovati mladini kaj je zanjo dobro in ji skušati naslikati, koliko lepše je zunaj na deželi v lepi, prosti naravi božji kakor po ozkih, prašnih in umazanih mestnih cestah, bi se reklo metati bob ob steno. Mladina — in dostikrat tudi starost ne varuje pred neumnostjo — si želi zabave, in kdo ji more odrekati to pravico, da išče srečo kakor si jo pač predstavlja, to je življenje uživati kar se največ da. Končno živimo zamo enkrat, in ker imajo vsi ljudje enako pravico do veselja v življenju, zato ni mogoče prav razumeti, zakaj naj bi tisti, ki stanujejo na deželi vedno samo gledali, kako se zabavajo meščani in nič drugega kakor samo gledali. Farmer ni samo za to, da preskrbuje meščana v živili, temveč ima vso pravico, da se udeležuje socialnega, družabnega in duševnega razvoja v mestih.

Potrebno je tedaj, da se življenje na deželi in po mestih v neki gotovi meri izravna. To izravnavanje se je začelo že pred dobrim časom. Vrši se deloma po naravnem kulturnem napredku, deloma pa po smoternem pospeševanju in razširjanju možnosti nadaljne duševne izobrazbe med farmerji. K prvi točki spadata na pr. avtomobil in telefon. Dandanes je v Združenih Državah silno malo farmerjev, ki ne bi imeli svojega avtomobila in tudi telefona ne manjka že skoraj na nobeni farmi. Oboje pospešuje družabnost na deželi in zblizuje farmerja s svetom. Fonograf je danes že tako izpopolnjen, da potom njega lahko vsak med štirimi stenami svoje sobe posluša prvovrstne umetnike na glasbenem polju. Tudi to je pomemben kulturni faktor na deželi. Dobri moving picture showi se nahajajo že tudi po vseh manjših mestih in so tudi farmerju, ki ima svoj avtomobil lahko pristopni in jim nudijo priložnost, da spoznajo ne samo vse najnovjše dramatične proizvode temveč tudi ves napredek v znanosti in vse pridobitve moderne tehnike. Tudi kar se tiče verskega življenja farmer ni zapuščan ako le sam hoče. Ob nedeljah in praznikih se lahko pelje v mesto v cerkev k sv. maši in k sv. zakramentom, ako tega ne more na deželi opraviti.

Veliko ulogo v nadaljni duševni izobrazbi podeželskega prebivalstva bodo igrale javne knjižnice. Okrajne knjižnice bodo vpeljali po vseh pa naj si bo še tako majhnih krajih, da bodo dostopne tudi tistim farmerjem, ki so oddaljeni od okrajnega sedeža. Še več. V veliko okrajnih je izdana odredba, da pošiljajo farmerju knjige, ki ji želi brati, na dom. Drugod pošiljajo knjižnice posebne avtomobile na farme, ki obiščejo gotove dni vsako hišo ter jo založe s potrebnimi knjigami. Seveda še niso povsod tega vpeljali, toda v tem smislu se vsaj razvija sedanje knjižničarstvo.

Farmer ni danes več tako osamljen na svoji farmi kakor je bil v prejšnjih časih. Dandanes mu je mogoče, da se udeležuje življenja mestnega sveta. Tudi šolstvo se je v novejšem času znatno izboljšalo. Koncem torej lahko rečemo, da farmerski poklic ne zahteva več takih žrtev, kakor jih je svoj čas, na drugi strani je pa tudi materialno veliko boljše plačan kakor preje, zato lahko trdimo, da bo prišel čas, ko bo mestno prebivalstvo začelo siliti na farme, posebno ker se prijetnosti mestnega življenja če jih primerjamo z njegovimi senčnimi stranmi, leto za letom zmanjšujejo.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN

NAŠ MINSTREL SHOW.

Chicago, Ill. — Že v zadnji številki Edinosti smo na kratko poročali, da je priredila naša župnija sv. Štefana v nedeljo dne 10. aprila popoldne velik Minstrel Show v Česko-Ameriški Dvorani.

Dasi se je predstava začela šele ob treh popoldne, je bila dvorana že pol ure prej nabito polna. Lahko rečemo, da je bilo okoli 2000 poslušalcev, med katerimi je bilo tudi veliko Ircev. Mr. Frank Banich, predsednik komiteja, je pozdravil navzoče občinstvo in otvoril predstavo. Orkester Mr. Franka Sinkower, ki

se je povzdignil do znatne umetniške višine, je zaigral par lepih glasbenih komadov za uvod. Slednjič se je vzdignilo zagrinjalo in našim očem se je prikazalo okoli 50 prekrasnih deklic in mladeničev v prelepih kostumih. Razdeljeni so bili na dva zbora. Predsedoval jim je Mr. Phil Nilles Sr., interlokutor. Za njim smo zapazili drugega šaljivega predsednika, napravljenega v pustnem kostumu, ki je med vzporedom izborna zabaval občinstvo v vsakovrstnim šaljivim kretanjem, priklanjanjem in plesanjem. Sprejaj na obeh straneh odra so sedeli štirje zamorci, ki so izgledali kakor pristni ljudozrci iz srednje Afrike.

Med solisti in solistinjami, ki so

nastopali, naj bodo omenjeni samo Miss Genieve Poglajen, Miss Alice Čagran, Mr. Edward Sinkower, Miss Ernestine Walker in Mr. Joseph Merlak. — Mr. Edward Sinkower je to pot prvič javno nastopil na odru. Pokazal je zelo simpatičen nastop, razumevanje glasbe in glas, ki mu obetamo še veliko bodočnost, ako ga bo dal primerno izšolati. Občinstvo mu je burno ploskalo. — Mr. Joseph Merlak, eden izmed "zamorcev", je zapel "Yokohama Lullaby" ter pripeljal na oder zbor desetih prekrasnih deklic v kitajskih kostumih, da so skupaj peli in plesali. Bilo je zares slikovito; kaj takega se ne vidi vsak dan. Občinstvo je ploskalo brez prenehanja. — Ena najlepših točk vzporeda je bil brez dvoma dvospev "We Will be Happy in June". Pela sta Miss Alice Čagran in Mr. Frank Streich. Med njunim petjem so priskakljale na oder tri majne deklice v belih oblačilih, tri junijske rožice. Istočasno je nastopil tudi Floradora-seksket, to je trije pari zalih deklic in mladeničev, ki so promenirali in plesali med petjem. Tudi zelo slikovito. — Sledil je šaljivi spev "What are You going to do on Sunday?", ki ga je prednašal izborni komik Mr. Joe Kuhn Jr., eden izmed "zamorcev". Kaj podobnega sploh nismo doživeli. Ljudje so imeli slednjič kar solzne oči od samega smeha. — Ploskanja in žvižganja ni bilo ne konca ne kraja. To nam pa tudi priča, da Amerikanci tisočkrat bolj ljubijo dober humor kakor pa ne vem kakšno lepo umetnost. — Vaznejša točka vzporeda je bila tudi "Underneath Hawaiian Skies", ki jo je pel Mr. Tom Faxon. Spremljalo ga je šest igralk in plesalk z ukami, bosih in v dokolenskih hawajskih kostumih, napravljenih iz slame. Bilo je nekaj povsem novega za vse, zato jo tudi vse zelo zanimivo. Tudi znani baritonist Mr. Tim Waterloo je zapel dve pesmi, ter s svojim mogočnim glasom popolnoma napolnil dvorano. Kot plesalki-solistinji sta nastopili razen Miss Berenice Groth, ki je učila ples, tudi Miss Barbara Verbišar in Miss Cyrilla G. Kushar. Vse tri so prekrasno plesale. Zadnja je nastopila s španskim plesom. Občinstvo se ji ni moglo nadejati ter jo je ponovno poklicalo na oder. — Da je bil učinek tem večje, je Mr. Joe Gregorich skrbel za efekte z lučjo in je izborno rešil svojo nalogo.

Med odmorom je nastopil Rev. Kazimir Zakrajšek, naš neumorno delavni župnik, ter v kratkem, pa zelo mičnem govoru navduševal ljudstvo, naj še nadalje prispeva za novo šolo in dvorano. Končno je poklical na oder vsem čitateljem že znano Miss Kristič, ki je bila tudi navzoča in je nagovorila občinstvo v kratkem govoru. Med drugimi odličnimi gosti naj omenim samo jugoslovanskega konzula v Chicagi, g. Branka Lazarevič, in aldermana Dennisa A. Horan, ki je pri tej priliki daroval \$100 za našo novo šolo in narodni dom. Da bi imel obilo posnemovalcev!

Mr. Geo. Stalzer, ki je tudi naš rojak, je vodil in učil Minstrel Show. Po predstavi si je kaj zadovoljno mel roke, ker se mu je tako veliko delo tako izborno posrečilo.

SLAVNEMU OBČINSTVU

naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovne cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljšee in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyne Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

Predstavi je sledil ples in prosta zabava.

Pri tej priliki opozarjamo, da se dobe slike iz Minstrel Showa v naši knjigarni, kjer jih vsi lahko kupijo, da bodo imeli v hiši trajen spomin prelepe prireditve.

ŽALOSTNA SMRT OBUPANEGA ROJAKA MAGAJNE.

Cleveland, Ohio. — "A. D." obširno poroča o žalostni smrti našega rojaka, ki je bil štiri mesece brez dela, brez zaslužka, od božiča sem ni prinašal družini domov potrebnih sredstev in to je napotilo rojaka Rajmund Magajno, da je sklenil izvršiti samomor. Napotil se je v sredo zjutraj kmalu po osmi uri proti novemu velikemu mostu, High Level Bridge, kjer si je izbral najvišjo točko od cestnega tlaka ter skočil navzdol, 105 čevljev globoko. Truplo je priletelo s tako silo ob cestni tlak, da je odmevalo kot strel z revolverja, in so delavci iz bližnjih tovarnen prihiteli na cesto. Charles Weiskopf je bil priča samomora. — Pripovedoval je, da je videl Magajno, kako je splezal na cementno balustrado mosta, kjer je nekaj trenutkov pomišljal ali bi skočil ali ne, nakar se je zagnal proti globini. Truplo se je silovito vrtelo pri padcu, in vrtenje je bilo silneje in silneje, ko se je bližalo truplo tlam. Bil je mrtev, ko je priletel na tla, masa zmečkanih kosti in mesa. — Zdravniki, ki so preiskali truplo, pravijo, da je bila vsaka kost v telesu zlomljena. Magajna je bil star 46 let, po poklicu je bil mizar, in stanoval je več let na 880 London Rd., Collinwood. Tam zapušča zalujočo ženo ter dva otroka, sina staroga 14 let ter hčerko staro 18 let. Mrs. Magajna se je izjavila, da je bil Magajna brez dela že od božiča, in da ga je to dejstvo mogoče toliko potrla, da je obupal in storil nesrečni korak. Večkrat je skušal dobiti delo, toda brez uspeha. Truplo je bilo prepeljano najprvo v mrtvašnico, kjer je truplo indentificiral sosed Mike Jalovec, 888 London Rd. Soproga je bila obveščena takoj potem in je hitela v mrtvašnico. Zadnje delo, ki ga je imel Magajna, je bilo pozneje prepeljano v stanovanje družine. Pri društvu ni bil, toda imel je zavarovalnino pri kom-

paniji. Naj počiva v miru po prestanem zemeljskem trpljenju. Ranjki je bil doma nekje od Postojne, v Ameriki 8 let, je imel svojo hišo, bil poznan kot fin mizar.

JOLIETSKE NOVICE.

— S 1. aprilom se je pričela stavka vseh vpisancev pri raznih stavbinskih tvrdkah in vse tozadevno delo zdaj počiva. Obe stranki sta trdni na svojem stališču. Kontraktori so znižali plačo, a delavci pa nočejo delati, zato so jih izprijli.

— Tudi v tukajšnji jeklarni se je ustavilo delo v raznih departamentih in bodo vsa kolesa vstavljena za dobo 30 dni. Nad 1,500 je na ta način ob svoje delo. In ker je zavlada stavka pri stavbinskih podjetjih, zato ni dobiti dela zdaj tudi zunaj, kakor je bilo to druga leta. Vse to kaže, da se delavske razmere v našem mestu vsak dan slabšajo, a upati je, da ne bo to trajalo dolgo.

— Pretekli teden sta dva bandita ustavila rojaka Frančka Novljan, ki biva na 1143 N. Broadway, in sicer nekje blizu Ruby ceste, kjer sta ga zvezala z vrvmi in mu zagrozila, da ga vržeta v vodo, če ne bo molčal. Oropala sta ga ure in \$24.00 ter izginila. Mimoidoči so Novljana rešili spon. Kmalu je policija iskala zločinca in aretirala Joe G. ker ga imajo na sumu, da je sodeloval pri ropu. Izpuščen je bil pod \$2,500 poroštvom.

— Vile Rojenice se so zglasile pri družini g. Frank Senica na N. Broadway, in v dar mu pustile krepkega sinčka.

— V staro domovino se je te dni podal g. John Sobotnik, ki je bival v naši naselbini dolgo vrsto let.

A. S.

NOVE KNJIGE

smo ravnokar prejeli iz starega kraja.

- LEPE POVESTI,
- ROMANI,
- POUČNE KNJIGE,
- MOLITVENIKI,
- MUZIKALIJE.

OGLEJTE SI NAŠ CENIK!

Za notarska dela

kakor prošnje za dobiti svoje sorodnike v Ameriko, razne kupne pogodbe, pooblastila, zaprisežene izjave in druge enake listine, se obrnite vedno na svoja rojaka in boste NAJBOLJE postreženi.

Tudi preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnijah in dajeva vsakovrstne navodila. Cene za delo nizke, informacije zastoj.

Pisma naslavlajte:

J. JERICH & M. ZELEZNIKAR

(SLOVENSKA NOTARJA)

v uradu "Edinost"

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

Mi pošljamo denar
na vse kraje

JUGOSLAVIJE,
Slovenije, Hrvatske in Srbije.

Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK

1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA,
predsednik;

A. J. KRASA,
tajnik.

Novice iz Jugoslavije.

Politični položaj.

Ljubljana, dne 21. marca 1921.
Iz ustavotvornega odbora.

Na seji ustavotvornega odbora dne 22. marca je prišlo do neljubih spopadov. Obravnaval se je ustavní načrt, ki govori o upravni razdelitvi države, kakor ga je predložila vlada. Iz Beograda se poroča, da je hotel dr. Drinković na tej seji podati izjavo Narodnega kluba, toda predsednik odbora mu je vzel besedo, da ni mogel dovršiti svoje izjave. Ta čin je povzročil med člani hrvatskega Narodnega kluba veliko razburjenje in je dr. Drinković izjavil, da odide domov. Nato sta člana Narodnega kluba demonstrativno zapustila odborovo sejo. Nekateri hrvatski poslanci so naglašali, da je vlada s svojim terorjem povzročila, da se bo sklepalo o ustavi v plenumu brez Hrvatov in mogoče tudi brez Slovencev. Posledice tega koraka Hrvatov bodo velike. Že danes se več kot polovica hrvatskih poslancev ne udeležuje parlamentarne dela v konstituenti. Sedaj bosta odsotni več kot dve tretjini hrvatskih poslancev. Če se temu koraku pridruži še Jugoslovanski klub, kar sicer še ni gotovo, bi bila nova ustava kraljevine SHS ustava brez večine Slovencev in Hrvatov.

Ko je Narodni klub odšel je bil vladni načrt glede upravne razdelitve države sprejet proti glasovom opozicije. Ta načrt obsega sledeče temeljne misli: Država se razdeli v posamezne pokrajine, katerih nobena ne sme več obsegati kakor 700.000 prebivancev. Manjše pokrajine se smejo spojiti v eno večjo. Na čelu vsake pokrajine bo stal veliki župan, ki ga imenuje kralj. Prej nego stopi v veljavo zakon o razdelitvi države v pokrajine, se razdeli Dalmacija in Slovenija na dvoje okrožij, Črna Gora pa na eno okrožje. Dosedanje pokrajinske vlade in dosedanja upravna razdelitev ostanejo še dve leti v veljavi.

Vsi pametni razlogi opozicije proti centralizmu so bili zaman. Vladne stranke so šle svojo slepo pot. Vladni predlog, si celo nasprotuje, ker naglašala na eni strani razdelitev pokrajin z ozirom na enotne socialno-gospodarske razmere, na drugi strani pa določa brez ozira na socialno-gospodarske razmere, da ne smejo pokrajine več obsegati kakor 700.000 prebivancev. To se pravi,

RAVNAJTE SE PO NJIH!

Pred nekaj dnevi prejeli smo sledeče pismo iz Franklin Mine, Mich.: "Najiskrenejše se vam zahvalim za vaše zdravilo. Veliko let sem bolehal in že obupal nad vsako pomočjo za povratek mojega zdravja. Ampak kot hitro sem pričel živati Trinerjevo grenko vino, sem spoznal, da to je pravo zdravilo za mene in popolnoma sem okreval. Moja žena, ki je trpela vsled revmatizma deset let, se je tudi resila te nesrečne bolezni po uporabljenju dveh in pol steklenic Trinerjevega Linjmenta. Vsled tega toplo priporočam Trinerjeva zdravila vsakomur. Vaš zvesti Philip Copp". Tukaj imate fakta, ako potrebujete zanesljivih zdravil, tedaj vzemite nasvete tih dveh bolnikov, ki se sedaj nahajata v polnem zdravju in toplo priporočata ono česar je njima največ pomagalo. Trinerjevo grenko vino ni ma tekmovalca za nerednosti v želodcu, kot slaba slast do jedil, zaprtica, glavobol, splošna oslabelost, i. t. d., in Trinerjev Linjment je izvrstno zdravilo za revmatizem, neuralgijo, lumbago, zvijenje, otekline, itd. Sicer pa uprašajte vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili, vedno le po Trinerjevih zdravilih in ne jemljite nobenih ponaredb! Jos. Triner Company, 1333-1345 South Ashland ave., Chicago, Ill. (Adv.)

da hoče vlada samo slepiti javnost s svojimi socialno-gospodarskimi razmerami.

Po sprejetju tega člena se je pričelo k debati o členih glede samouprave. Jugoslovanski klub je po svojih delegatih: dr. Šimrak in dr. Gosarju tako uspešno nastopil proti vladnim strankam, da je bila vlada prisiljena seje ustavotvornega odbora odgoditi za devet dni.

Velikanska svota. — Listi nam javljajo, da bo prihodnji proračun znašal 8 milijard dinarjev ali 32 milijard K. Ako računimo, da znaša prebivalstvo Jugoslavije 12 milijonov duš, potem pride na 1 milijon prebivalstva približno 3 milijarde K ali na osebo 300 K. Videli bomo, kako bosta slov. samostojni in demokrati minister prevaila ono svoto z ramen kmetkega in delavskega ljudstva na ramena bogatašev in kapitalistov. Kmalu bodo naši kmetje občutili vse dobrote samostojne in liberalne volilne zmage na strašno zvišanih davkih. Sedaj je samo še treba, da kmetje in delavci volijo v občine za svoje zastopnike samostojne in demokrate, potem je pa davčni polom med slovenskim kmetom gotov.

Propaganda za odpad od vere. — Jugoslovansko napredno akademsko društvo "Jadran" je poslalo "Slovincu" na podlagi par. 19. tis. zakona sledeči popravek: "Ni res, da je polovica akademskega društva "Jadran" že odpadla. Ni res, da je precejšno število članov prestopilo v pravoslavlje. Ni res, da se vrši agitacija za odpad s terorjem in nasilnim pregovarjanjem. Res pa je, da se imenovano društvo drži svojega programa, ki pravi, da je vera privatna stvar posameznika in spada v društven delokrog le v toliko, kolikor je ta predmet znanosti. — Odpor". To je dobro znamenje, da se je dijaštvo vendar začelo zavedati, da je propaganda za odpad od vere nedostojno dejanje. Točnega števila odpadnikov ne vemo, toda da je mnogo akademikov odpadlo od katoliške vere, tega tudi "Jadran" ne taji; marveč se skriva za svoj program "vera privatna stvar" in je torej stvar vsakega posameznika, kaj da stori. Vemo, kako se taki programi izvajajo.

Geslo svobodomiselnih akademikov. — Svobodomiselni akademiki so vprizorili v nedeljo v vestibulu "Uniona" demonstracijo proti SHS. — Z vso vnetostjo so Dalmatinci in

Jadranaši, pomešani s srednješolci do prvega razreda, vzklikali: "Živio narodna cerkev!", "Dol z Rimom", "dol s papežem", "dol s klerikalci!" (Bode li "Jadran" tudi to dejstvo skušal utajiti s popravkom par. 19.?)

Na vešala je bil v četrtek, dne 24. marca, pred mariborsko poroto obsojen posestnik Anton Bračko iz Vertič pri Gornji Sv. Kungoti. Osumljen je bil, da je umoril dne 17. okt. 1920 svojo svakinjo Jožefo Haložan. Direktnih dokazov za umor ni bilo, kljub temu pa so porotniki vprašanje, ali je Bračko kriv umora, potrdili z 9 proti 5 glasom. Sodisce ga je obsodilo na smrt na vešala. Obtoženec zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

Velik požar. — V Knežji vasi pri Dobrničah je izbruhnil požar, ki je uničil malodane vso vas. Rešili so jedva živino, nimajo pa krme in žita.

NAROČAJTE IN PRIPOROČAJTE LIST "EDINOST"!

ROJAKOM V PENNSYLVANJI V NAZNANILO.

Rojakom v Conemaugh, Pa., naznanjamo da se bode tam vršil sv. misijon dne 19., 20. in 21. aprila t. l.

Istotako naznanjamo rojakom v Johnstownu, Pa., da se bo vršil tam misijon sledeče tri dni, 22., 23. in 24. aprila t. l.

Oba misijona bo vodil Rev. Jeronim Knoblehar, O. F. M. iz Chicage, Ill.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Našim naročnikom in dobrotnikom kakor tudi vsem rojakom v državah Pennsylvania in West Virginia naznanjamo, da jih bo te dni obiskal Mr. **MICHAEL ŽELEZNIKAR.**

On je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je zvezi z našimi listi "AVE MARIA", "EDINOST" in "GLASNIK PRESV. SRCA JEZUSOVEGA".

Vsem ga toplo priporočamo in obenem prosimo, da mu grede rojaki na roke v vseh ozirih.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO AVE MARIJE, EDINOSTI IN GLASNIKA P. S. J.

Naznanilo in zahvala.

S tužnim srcem naznanjam vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 29. marca ob 10. uri dopoldne mirno v Gospodu zaspal preljubljeni soprog oz. oče v starosti 52 let. Doma je bil iz vasi Vidosič, fara Metlika, Belokranjsko. Pogreb se je vršil dne 31. marca ob 9. uri zjutraj s peto črno sv. mašo, ki jo je daroval preč. g. župnik Štefan Sullivan ob mnogobrojni udeležbi prijateljev in znancev.

Zatorej me veže dolžnost, da se na tem mestu najprizrečneje zahvalim vsem prijateljem, znancem in dobrotnikom, v prvi vrsti Rev. Štefanu Sullivanu za pogosto obiskovanje bolnika za časa njegove bolezni, za večkratno previdenje bolnika s sv. zakramenti in za večkratno molitev ob njegovi postelji, zlasti tedaj, ko se je pokojni boril s smrtjo ter za ganljivi govor v cerkvi pred krsto. Naj bolni Bog stoterno povrne preč. g. župniku ves njegov trud. Ravnotako se lepo zahvaljujem g. Josipu Sitar, glavnemu predsedniku K. S. K. J., in njegovi blagi gospej, ki sta skrbela zame v vseh žalostnih urah kot brat in sestra. Nadalje g. in gospej W. Buchanan, g. Franku Kuhar in g. Boleslavu Koreina za avtomobile in vence. Priserčna hvala društvu sv. Treh Kraljev K. S. K. J., kojega član je bil pokojni, ker ga je nosilo in se korporativno udeležilo sprevoda in ženskemu društvu Rožnovenske Matere Božje, ker je z preč. g. župnikom prišlo kropit pokojnega in molit rožni venec ter je plačalo peto sv. mašo zanj. Bog plačaj vsem skupaj! Nadalje se iskreno zahvaljujem vsem tistim, ki so darovali vence in vsem dobrotnikom in dobrotnicam, ki so me tolažili v teh tužnih časih ter čuli pri umirajočemu in mrtvem. Hvala tudi Rev. Josipu Štukelj za izkazano sožalje, in vsem, katerih imena mi ni mogoče tukaj napisati. Naj dobrotljivi nebeški Oče vsem povrne dobrote, ki ste jih izkazali meni v dneh žalosti in bridkosti!

Tebi pa, dragi nepozabljeni soprog in skrbni oče, ki si nas po dolgi in mučni bolezni moral zapustiti, naj bo lahka zemljica, usmiljeni Bog pa naj Ti da večni mir in pokoj! Z zaupanjem v božjo milost pričakujemo, da se bomo zopet združili s Teboj nad zvezdami!

Žaljujoči ostali:

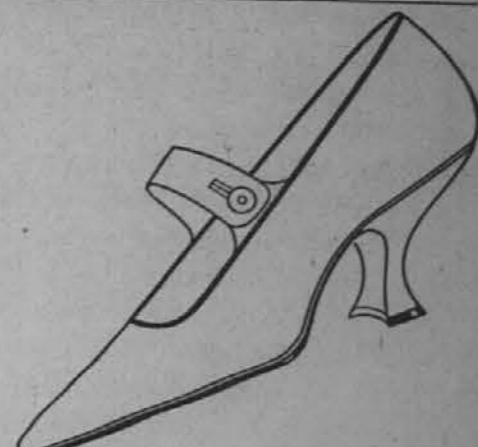
Mary Kostelec, soproga.
Mary, Amalija, Ludovik in Viljem, otroci.

KAPPERS

1757-1759 W. 18th St., Cor. Wood St.
IZVANREDNA RAZPRODAJA ZA TA T E D E N.

Moški praznični čevlji, rujavi in črni na trakove in gumbe, v velikosti 6-12, vredni \$7.00. Sedajne cene **\$4.85**

Ženski praznični nizki čevlji, rujavi in črni, z eno, dvema ali trema preponkama, velikost 3-8, vredni \$6.00. Sedanja cena **\$4.50**

Močni moški čevlji za na delo, rujavi in črni "Elk Uppers" z dvojnimi podplati velikost 6-12. Vredni \$5.00. Sedajna cena **\$2.95**

Ženski čevlji na trakove z nizko in visoko peto, velikost 3-9, vredni \$6.00. Sedajna cena **\$3.95**

Ženski Oxford nizki čevlji z gumo na straneh, rujavi in črni z močnimi podplati, velikost 3-9, vredni \$4.50. Sedajna cena **\$2.95**

"House Slippers" za ženske z eno ali dvema preponkama, velikost 3-8. Sedajna cena: **\$1.69**

Čevlji za mladeniče na trakove, najnovjšega tipa sedanje mode, s krasnimi kapicami, velikost 11, vredni \$7.00. Sedajna cena **\$5.00**

Najboljši čevlji za dečke in deklica na trakove in gumbe narejene iz najtrpežnejšega usnja, velikost 8-11, vredni \$2.75. Sedajna cena **\$1.95**

RAZPRDAJA RAZNIH OBLAČIL.

- MOŠKI BELI ROBCI, KI SO STALI PREJ 10c, stanejo sedaj **6c**
- Moške "khaki" srajce za delo velikost 14½-17, smo jih prodajali poprej po \$1.69. Sedajna cena **\$1.29**
- Močne plave srajce za delo, velikost 14½-177, vredne \$1.25. Sedajna cena **98c**
- Ženski jopiči, rujavi in plavi, vseh velikosti, ki smo jih preje prodajali po \$4.00. Sedajna cena **\$2.98**
- Ženske "Georgette Creps" bluze, najnovjše mode, s kratkimi in dolgimi rokavi, vredne \$5.00. Sedajna cena **\$3.98**
- SLAMNIKI ZA DEČKE, V VSEH VELIKOSTIH, prej 69c, sedaj **39c**
- Otroške obleke, pisane in plave in različnih barv, narejene v naj lepših modah, velikost 2-6, prava cena \$1.50. Sedajna cena **\$1.19**
- Ženski predpasniki, najnovjše mode in zelo umetno obšiti, so stali \$1.25-\$1.50. Sedaj stanejo samo **98c**
- Ladies "Petticoats", narejene iz finega dolgega blaga in okrašene s čcipkami, vredne \$1.25. Sedajna cena **59c**
- ŽENSKÉ NOGAVICE, ČRNE V VELIKOSTI 9-10, dva para **25c**
- NOGAVICE, ČRNE IN BELE ZA OTROKE, par po **15c**
- "Children's Rumpers", s plavimi preprogami Gingham, velikosti 2-6, vredni \$1.25. Sedajna cena samo **79c**
- "Gingham Dresses", barvani in naravni, v velikosti 6-14, smo jih prodajali za normalno ceno \$1.98-\$1.75. Sedaj jih dobite po **\$1.49**
- "Dress Gingham" blago, široko 27 inčev, izvrstno za razna oblačila, vredno 25c yard. Ta teden stane yard samo **18½c**
- Moške površne hlače in jopiči za delo, vredno \$1.50. Ta teden, dokler ne poidejo jih bomo prodajali po **98c**
- Ženske jopiči za podoblačiti, lepo zarobljni na trakove najnovjšega modela, vredni \$1.50. Sedaj jih dobite za **98c**

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Kmalu so bili skupaj in vesel je pozdravil demokrat Artur delavce ki so ga gledali nezaupljivo in odzdravljali s pridržki in pomisleki in začeli zaostajati, da bi se iznebili novih tovarištev. Artur, ki ga je zelo zabavala ta zadrega, se ni dal odgnati; začel jih je izpraševati o tem in onem.

"Le počakaj! Kmalu se nas bo naveščal gospod", je pošepetal Brnot tovarišu delavcu in se namuzal zaničljivo. Začel je razkladati svoje nazore, kako bi izravnal pošter progresiven davek lepo vse neenakosti v človeški družbi. Saj je istina, da plača oni, ki ima dvatisoč golinarjev dohodkov, lahko trikrat in štirikrat toliko davka kot oni, ki ima samo tisoč. Delavska plača, dohodek, kolikor ga potrebuje delavska družina, da se pošteno preživi, bi se ne smela obdačiti, vse, kar je čez, pa po stopnjah čim dalje, tem huje. Kdor ima en milijon dohodka, zakaj ne bi plačal 50 proc.! Ostane mu še vedno pol milijona. Če ne more živeti, naj umrje! Dva milijona dohodka bi vrgla 60 proc. davka, ostalo bi še vedno 800.000 K, trije milijoni 70 proc. in tako naprej.

"Torej pri petih milijonih 90 proc. in pri šestih 100 proc." se je zasmel Artur, "to se pravi ves dohodek. Tak kapitalist bi delal samo za davke; ampak takih norcev ne bo nikjer dobiti".

"Saj jih tudi treba ni", je mrmral Brnotov tovariš. Brnot pa je razlagal, kako nevarno da je za državo in za družbo, če steče v posamezne roke ves kapital, ki zaslužni potem državljanje.

"Kapitala sploh treba ni", je dejal en delavec.

"Najboljše, kajne?" se je muzal Artur, "da bi ljudje ob dobrih letinah vse pojedli in ob slabih lakote umirali".

"Kapital je nesreča za vsakega, kdor ga nima".

"Niti za tega ne", je ugovarjal Artur. "Če zadene koga nezgoda, bodi posameznika, bodi državo, požar, potres, vojna, kam pa se naj zače v stiski? H kapitalu. Kapital prihiti na pomoč, in sicer tem hitreje, čim bolj gladko obliko ima; a najgladkeje teče v obliki denarja. Če pa ne dobi država denarja pri domačih kapitalistih, ga mora najeti pri tujih; obresti gredo iz dežele in tujec postane upnik domačina dolžnika. Ali ni bolje, da je človek zadolžen pri prijatelju nego pri nasprotniku?"

"E, dolg je dolg".

"To je res. Tembolj bi moral skrbeti vsakdo, da si pridobi nekoliko kapitala za hude čase. Delavca pa, ki sam nima kapitala, preiskrbuje vendar z delom tuji kapital, ko gradi ceste, železnice, vodovode, zida cerkve in šole, oborožuje vojake, ki nas branijo".

"Vas seveda, kapitaliste, branijo".
"A če bi ne bilo vojakov, bi nam vzela sovražnik ves kapital. Ali bi se godilo delavcem zaradi tega bolje?"
"A vam, kapitalistom, bi se godilo slabše".

"Oh, res je, in mnogi ljudje izpodkopavajo rajši tujo srečo nego kujejo svojo. Zavist je mogočen motor človeškega delovanja. Toda če postanemo vsi preprosti delavci, ali vam ne zraste preveč tekmecev, ali se ne bojite konkurence? Ali ni boljše za delavca, če je v kakšnem kraju mnogo kapitala in malo delavcev, ne pa narobe? Jaz sem prepotoval Holandsko, kjer je mnogo podjetnega kapitala, in sem bil na Ruskem, kjer ga je malo, in če bi videli vi, kako živi delavstvo tam in kako tukaj, bi spoznali, kolik blagoslov je za deželo kapital. Saj tekmujejo kapitalisti tudi med seboj kakor delavci, in čim večja je kon-

kurenca med njimi, tem, bolje se godi delavcu, tem ceneje dobi denar na posodo, tem več dohodka daje delo, tem manj denar. Oderuštv evete najbolj med siromašnimi ljudmi. Če bi imela naša dežela zadosti podjetnega kapitala, ne bi bežali ljudje v Ameriko. Toda saj ga ne privoščite domačinom; kaj, gospod Brnot?"

Mi privoščimo bližnjiku, kar sami sebi", je dejal Brnot, a "a nič več; saj bi bilo proti božji postavi ljubiti bližnjika bol kot samega sebe".

"Seveda, če bi vi sami sebi ne privoščili nič boljšega, nego kar imate. Vi seveda ne bi hoteli na noben način postati kapitalist". Brnot je molčal in gubančil čelo. "Ali ne bi hoteli imeti Vi več dohodkov, recimo petkrat toliko, kolikor imate, dasi bi ne mogli petkrat toliko niti jesti, niti piti? Indijanci v Ameriki in zamorci v Afriki so deloma še tako srečni, da ne poznajo kapitala, ki je pogoj vsake višje izobrazbe. Kapital vam nabavlja tudi liste in novine, ki vas uče zabavljati čez kapital".

"Kakšne dobičke pa dela kapital!"

"Da, dobičke. Kaj pa ljudje, ki gredo v Ameriko? Ali gredo zaradi dela? Ne; saj ga imajo doma zadosti; ampak zaradi dobička, ki jim ga ponuja kapital. Kaj pa vi? Če bi vam ponudila kakšna konkurenčna tvornica večji zaslužek od naše, koliko bi vas pa ostalo? Kaj? Ali naj dela samo kapitalist brezplačno? In kateri kapitalist vam je ljubši, tisti, ki zapravlja v inozemstvu svoj kapital po veselicah in kopališčih z igrami in ničemurnostmi, medtem ko stradajo doma njegovi ubogi rojaki, ker jim ne daje njegov kapital ne dela, ne kruha, ali oni, ki gre sam za dobičkom in daje s svojo podjetnostjo tudi drugim dobička? Prilijznjenci seveda, ki zamerjajo hlepenje po kapitalu vsakemu razen sebi, vam slikajo podjetnike in bankirje kot krvočubne trinoge, ki režejo jermene s teles uboega delavstva. Toda koliko slabše bi se godilo delavcem brez teh množiteljev in hraniteljev kapitala! In delavci, ki tako zabavljajo čez bogate podjetni-

ke, zakaj ne gredo delat k ubogim kmetom, ki bi jih sprejeli z razprostrtimi rokami? Toda ne gredo in ne bodo šli; poslušajo pa radi zabavljanje čez kapital, ker ugaja to samoljubju, zavisti, škodoželjnosti, kakor ugaja prekanjenim govornikom vaše ploskanje in ugled in čast in dobiček".

"Kaj pa tisti kapital, ki ne dela sam, ampak je naložen na obresti?"

"Tudi ta je koristen. Koliko ga je naloženega v dobredelnih ustanovah za cerkve, šole, bolnice, podpore potrebnim! To so sejali nekdanji varčni kapitalisti, sedanjji rod pa žanje in večkrat zabavljajo tisti, ki uživajo največ dobrot tega kapitala, črezenj najglasneje. Če ima kdo kapital, podjetnega duha pa ne, zakaj ne bi prepustil denarja onemu, ki je podjeten in delaven, denarja pa nima!"

"Ampak obresti!"

"No, kaj obresti? Če da kdo nji-vo v najem, zahteva vendar najemnino; če pošljil konja ali vola, zahteva odškodnino, ali naj bi se moral posojati samo denar brezplačno? To bi bilo krivično. Obresti so najemnina posojila in zavarovalnina za nevarnost izgube. Boljše je za človeško družbo, da naloži kapitalist, ki se noče sam truditi, svoj kapital na obresti, nego da ga zakoplje ali zaje in zapije. Iz dela in varčnosti se rodi blaginja, iz lenobe in zapravljivosti siromaštvo. Najsiromašnejše dežele rode najzapravljivejše kavalirje".

"Zakaj pa zapravljajo ti kavalirji svoj kapital?" je dejal Brnot in pogledal na dve strani. "Zakaj? pravim. Zato ker je njihov zaslužek na last. Naj bi bila to skupna last vse druž-

Društvo Sv. Cirila in Metodá šte. 18 S. D. Z. v Clevelandu, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16. do 55. leta. Za smrtnino se lahko zavaruje za \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in za \$2000. Rojaki ne odlašajte, ampak pristopite k društvu še danes. Naše društvo vam nudi najlepšo priliko, da se zavarujete za slučaj nesreče.

Za vsa pojasnila se obrnite na društvene uradnike.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, podpredsednik Jožef Zakrajšek, tajnik John Vidervol (1153 East 61st Street, Cleveland, Ohio), zapisnikar Jos. B. Zayeršek, blagajnik Anton Bašča; nadzorniki: Anton Strniša, Jos. Zakrajšek, Viktor Kompare.

Društveni zdravnik: Dr. J. M. Selis kar.

Zastavonoša: John Jerman.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mescu v šolski dvorani.

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar

Priporoča Slovcem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase —

doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

NEKAJ NOVEGA!

CUJTE!

Odprla sem "česalni salon" ali zavod za lepotičenje.

LA VERNE BEAUTY SHOP

in se priporočam vsem rojakom v Chicago in okolici za številni poset mojega parlorja. Zlasti se priporočam vsem slovenskim nevestam, dekletom, in ženam za razne prilike, kakor za poroke, zabave i. t. d. — Pridem rada tudi na dom, kar bo posebno za neveste gotovo zelo ugodno. — Naročila sprejemam tudi po telefonu. — Grem rada v vse dele mesta, kamor kolj treba.

Rojaki podpirajte svojo domačinko, ki vam bo posregla za zmerne cene! Parlor imam na

4001 West 26th Street [2nd Floor]

Telephone—LAWNDALE 4872 ali CANAL 5306

MADAME FERKULL.

be, bi se jim zabranilo zapravljanje". Začel je opisovati rajsko srečo človeške družbe, kjer bi bili vsi prosti, vsi enaki, vsi bratje, kjer bi ne bilo zasebne lastnine, ampak bi delali vsi za enega, eden za vse. Država bi odkazovala dela odraslim, hranila starce, redila in vzgajala otroke, skupno, brez razlike. Zdad pa je krivična neenakost že med otroki. A kaj so zakrivali eni, da se jim godi slabo, in kakšnih zaslug so si nabrali drugi, da jih je rodila bogata, imenitna mati! V stari Sparti je vzgajala država otroke in kakšne korenjake je vzgojila!

"In še prav lahko", je prikimal Artur; "saj so jih morali živiti in oskrbovati sužnji helotje".

"To smo zdaj mi".

"Samo, da smete iti, kamor hočete, in da vas nihče ne more siliti k delu".

"Želodec nas sili".

"Ta je pač neizprosna trinog, in ker je delo vir vsakega napredka in vse blaginje, pogoj veda in umetnosti, potem igra pač želodec velikanško vlogo ne samo za posameznika, ampak tudi za vse človeštvo. — Krivičen pa je, ker terja bogatina in siromaka za enak davek, dasi se sicer upira splošni enakosti narava sama, ki rodi enega za umetnika, drugega za učenjaka, zopet drugega za vojaka".

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELOČNIM BOLEZNIM IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

OGLASI V "EDINOSTI" IMAJO VEDNO NAJVEČJI USPEH.

HARMONIKE!

Izdelujem in popravljam vsakovrstne harmonike, bodisi kranjskega ali nemškega tipa. Vsa dela izvršujem zanesljivo in točno, po najnižjih cenah.

Se priporočam rojakom širom Amerike.

ANTON BOHTE,

3626 E. 82nd St., Cleveland, O.

FRANK SEDLAK'S SONS

Izvršujemo

VSA ZIDARSKA DELA.

Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se na nas, da vam damo svoj nasvet.

2448 South Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Phone: Lawndale 250.

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. — Tajnik: Ignacij Zupančič, 6303 Carl Ave. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor John Stele, 6713 Edna Ave. — revske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer. Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

Pozor!

— Kadar potrebujete raznega pohištva, obnite se na mene. V zalogi imam najfinejše postelje in modroce. raznovrstne peči za plin, olje in premog. Prodajam tudi vsakovrstno orodje za vse rokodelske stroke. Ravno tako imam v zalogi tudi vse avtomobilske potrebščine, kakor tudi vse potrebne predmete za napeljavo elektrike. Svoje blago razpošiljam po celi Ameriki. Pišite še danes po naš cenik!

A. M. KAPSA

(General Hardware store)

2000 - 2004 Blu Island Ave
Cor. 20th St.
CHICAGO, ILL.

